

Bestuurskern

Dir. Waterveiligheid, Rivieren
en Zee
Waterveiligheid

Den Haag
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

Contactpersoon

E.M. Maas
Senior beleidsmedewerker
cyberveerbaarheid

M +31(0)6-21442902
eva.maas@minienw.nl

Datum

29 september 2023

Datum: september 2023
Betreft: traject oprichting CERT Water

Geachte lezer,

Hierbij informeer ik u over een traject inzake de uitwerking van een businesscase voor een sectoraal CSIRT (Computer Security Incident Response Teams) voor waterschappen, Rijkswaterstaat en drinkwaterbedrijven. Met deze businesscase onderzoeken we samen met de sector de haalbaarheid, wenselijkheid en randvoorwaarden voor een CERT Water.

Dit zogenaamde "CERT¹ Water", waarin de taken van het bestaande CERT-WM (Water Management) die benoemd worden in de NIS2-richtlijn, kunnen worden opgenomen, biedt de mogelijkheid om de al ingezette samenwerking op het gebied van cybersecurity in de watersector structureel te consolideren.

Als de businesscase positief is, er draagvlak is in de sector en de randvoorwaarden kunnen worden ingevuld zal de oprichting van een CERT Water ter besluitvorming worden voorgelegd aan bestuurlijke gremia.

Ik vraag u middels deze brief om medewerking aan het maken van deze kwalitatieve businesscase.

Aanleiding en doel

Op 14 december 2022 is de definitieve tekst van de Netwerk- en Informatiebeveiliging richtlijn (NIS2) gepubliceerd. De NIS2 voegt, naast cyber security eisen aan essentiële en belangrijke entiteiten, nieuwe wettelijke taken toe voor CSIRTs, en breidt het aantal organisaties dat recht heeft op ondersteuning van CSIRT's uit. Deze richtlijn wordt op dit moment omgezet in Nederlandse wetgeving, en er worden beleidskeuzes gemaakt ten aanzien van de inrichting van het CSIRT stelsel in Nederland.

Het CERT-WM, dat nu alleen de waterschappen bedient, is een belangrijke kennisorganisatie ter bevordering van de digitale weerbaarheid van waterprocessen. In samenwerking met Rijkswaterstaat beschikken zij over essentiële kennis van cybersecurity en Operationele Techniek (OT)², ofwel I(A)CS, die schaars is.

¹ *Rijksbreed is afgesproken dat met de termen CERT (Computer Emergency Response Teams) en CSIRT hetzelfde bedoeld wordt, ook al is er internationaal gezien een verschil; CERT is een geregistreerd handelsmerk van Carnegie Mellon University. Deze heeft besloten internationale licentieverlening aan het CERT-merk stop te zetten waardoor het een algemeen gebruikte term is geworden.*

² Zie <https://www.ncsc.nl/onderwerpen/ics> voor een duiding van het onderwerp OT/ICS

Beleidsmatige context

- In de Nederlandse watersector zijn "drinkwatervoorziening", en "keren en beheren waterkwantiteit" aangewezen als vitale processen. Het proces "afvalwaterverwerking" wordt binnenkort ook als vitaal aangemerkt.
- Deze processen worden uitgevoerd door drinkwaterbedrijven, Rijkswaterstaat, waterschappen, provincies en gemeenten en private afvalwaterverwerkers. Voor al deze organisaties geldt straks ook de NIS2.
- Onder de huidige Wbni (NIS1) is het CERT WM aangewezen als CSIRT voor waterschappen. Zij voorziet hen van informatie en kennis op het gebied van kwetsbaarheden. Het CERT-WM is ondergebracht bij het Waterschapshuis.
- Het NCSC, dat Rijksoverheid en als vitaal aangewezen organisaties bedient, dient nu als CSIRT voor drinkwaterbedrijven en Rijkswaterstaat.
- Er worden eisen gesteld aan de taakvolwassenheid van CSIRT's. Wanneer er onder de NIS2 geen sectoraal CSIRT is dat voor een sector aan deze eisen voldoet, kunnen deze sectorale taken bij het NCSC worden belegd.
- De vakdepartementen beslissen over hoe het CSIRT stelsel wordt ingericht en bestuurd, zijn verantwoordelijk om CSIRT-ondersteuning te borgen voor alle NIS2-doelgroepen, en gaan over het aanwijzen van sectorale CSIRT's.

Bestuurskern

Dir. Waterveiligheid, Rivieren en Zee
Waterveiligheid

Datum

29 september 2023

Toelichting op het traject

Samenwerking in de watersector

De behoefte aan ondersteuning van de watersector met een sectoraal CSIRT blijft bestaan. Gezien de toenemende dreiging is de samenwerking tussen organisaties in de watersector essentieel: organisaties kunnen van elkaar kunnen leren en de beperkte capaciteit optimaal wordt benut.

In het Rijksbrede "beleidskader voor het herinrichten van het stelsel met een nationale en sectorale CSIRT's in Nederland" wordt geconcludeerd dat bestaande sectorale CSIRT's waarde toevoegen aan het landschap. Dit is ook de ervaring met het bestaande CERT-WM.

Bij het traject kan ook worden gezien welke mogelijkheden er zijn voor meer structurele verankering van de taken van het gezamenlijk programma 'Versterken cyberweerbaarheid in de watersector', dat loopt tot eind 2025, en voorbeelden van de inrichting van andere CSIRT's, zoals bijvoorbeeld Z(org)-CERT.

De rol van het NCSC

Omdat de NIS2 van toepassing wordt voor een grote groep entiteiten zal het aantal organisaties dat het NCSC in zijn rol als nationale CSIRT én als mogelijk sectoraal CSIRT moet gaan bedienen sterk toenemen.

De watersector heeft haar eigen specifieke kenmerken en processen. In het huidige CERT Water is veel kennis aanwezig op het gebied van cybersecurity en OT systemen in de watersector. Het is voor de digitale weerbaarheid van de vitale processen binnen de watersector essentieel deze specifieke kennis te behouden en te blijven versterken zodat het NCSC gevoed kan worden met de kennis op het gebied van OT.

Gezamenlijke inspanning

Gezien bovenstaande ontwikkelingen is het nu opportuun om de haalbaarheid en wenselijkheid van het oprichten van een CERT Water, waarin de taken van het CERT-WM zoals genoemd in de NIS2 wordt ondergebracht, te onderzoeken.

Daarom wordt gestart met het maken van een kwalitatieve businesscase.

Het ministerie van IenW zal hierin de regie voeren maar kan dit niet invullen zonder de inzet van de gehele watersector.

Ik vraag u middels deze brief om medewerking aan de businesscase voor dit CERT Water en zal u, ook via de bestaande gremia, informeren over de voortgang hiervan.

Bestuurskern

Dir. Waterveiligheid, Rivieren
en Zee
Waterveiligheid

Datum

29 september 2023

Directeur-Generaal Water en Bodem,

Drs. J.H. Slootmaker